

Forfatter: Hertz, Henrik

Titel: Poesiens; Folkestemme contra Æsthetikens Polignac.

Citation: Hertz, Henrik: "Poesiens; Folkestemme contra Æsthetikens Polignac.", i Hertz, Henrik: *Digte fra forskellige Perioder, 1.-4. Deel.*, udg. af Tredie Deel. , 1851-62., s. 98.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hertz11_lev-shoot-workid63858.pdf (tilgået 08. maj 2021)

Anvendt udgave: Digte fra forskellige Perioder, 1.-4. Deel.

Poesiens; Folkestemme contra Æsthetikens Polignac.

(Riimbrev fra Knud Sjællandsfar til Prof. C. Hauch.)

☒ Mig synes, at hans (Digterens) høie Stemme
Bør være Tidens ædle Tolk,
Og at hans Aand bør være hjemme,
Hvis han vil synge for sit Folk.
Baggesen.

☒ Paradis den 3die Oktober 1830.
Jeg vilde netop, kjære Svoger, lukke
Mit Riimbrev til Dig, da jeg husked' paa,
Jeg maa endnu en Høne med Dig plukke.

☒ Du mener, forsaavidt jeg kan forstaae
Din Mening, hjerte Svoger, at en Digter
Har, for at tale reent ud, ingen Pligter
Mod Tiden, som han digter i;
At Den, der sysselsætter sig med Poesie,

99

☒ Skal være stokdøv for sin Samtids Stemme,
Skal lade haant ad Folkets Trang
Og til sin Lire synge kjønt en Sang,
Som Folk om mange - tusind Aar kan nemme.*)

☒ Du milde Gud og Skaber! Saadan Snak
Kan gjøre Folk confuse. Du agerer,
Mig synes, Æsthetikens Polignac,
Naar Du med Hovmods »Smil« polemiserer.**)
Som han, jeg mærker, Du slaaer Vrag
Paa Folkets Røst og paa den gode Sag,
(Forstaae mig: Lovens Magt i Kunst og Smag.)
Som han, Du truer med aparte
At gjøre Kaal paa Ætheticens Charte.
Som han, Du har for Skik, naar Folkets Skrig
De tabte Rettigheder af Dig ædsker,
At svare paa den nys begyndte Krig
Med Polemikens plumpeste Kartætsker,
Og saa paa Flugten at begive Dig.

* * 100

☒ Som han Du gaaer gevaltigt om i Taaget,
Og er som han eiheller stærk i Sproget

☒ Men, dersom Du vil lege Polignac,
Saa maa Du huske paa, at jeg, der tjente
Som Borgergeneral i de bekjendte
Revolutioner forhen*), da jeg stak
Med Gratiernes Braad det slemme Pak,
Der frækt Literaturen endevendte,
At jeg (forstaae min Aand) endnu som før
Har Kræfter til at staae i Spidsen
For danske Digter-Borgerskabs Militsen,
Og baade kan og vil og tør
Mod dem, der Poesiens Reenhed plette,
En Dæmning sætte
Som nationale Gardens Lafayette.

☒ Du vil ei digte for din Tid? For hvem
Vil Du da digte? svar mig, Kjære!
For Fremtids Mennesker? For dem,
Der muligviis paa Jorden ere
Om hundred Aar? om tusinde? - maaskee
For dem om flere tusind'? - Vil man see!

* 101

☒ Hvorledes vil Du digte da for denne
Dig ubekjendte Tid? Hvorledes kan
(O, bliv mig ikke Svaret skyldig, Mand!)
Hvorledes kan Du troe at kunne kjende
De Fordringer, som Folkets Trang
Til den Tid gjør til Dig og til Din Sang?
Hvorledes vil Du træffe Tonerne,
Culturens Vexlinger, Revolutionerne
Imidlertid har bragt,
I Tænkning, Smag, i tusind Interesser,
For ei at nævne finere Finesser,
Der give Tiden over Digtet Magt? -
Du vil ei digte for Din Tid som sagt?
Ak, man kan blive tosset! - Sæt, Cometen
Om to Aar eller trede
Paa hele Klatten gjør en Ende,
For hvem, o svar mig! digted' da Poeten?

☒ Nei, kjære Svoger, det er just for denne,
For Din, Din egen Tid, at Land og Folk
Betragte Dig som Digtekunstens Tolk.
- Og bærer ei den største Digtets Værker
(Vælmg den, Du ønsker selv)
Bestemte, tydelige Mærker,
At de er' dypped' i hans Samtids Elv?

102

☒ Vælg Shakspeare, Göthe, Molière -
Det gjælder om dem alle paa min Ære!
Aristophan, Comediernes Fader,
Hvem Du beundrer, som det lader,
Har viist, at det er stundom Pligt
At føie »Folkets Luner« i sit Digt.

☒ Naar skal engang den gamle Fordom endes,
At Den, der vækker »Øieblikkets Liv«
Ved Kunstens Tryllemidler til et Bliv,
Hvis Træk til alle Tider vil erkjendes,
At han i Genialitet
Staaer under den Poet,
Hvis Phantasie af fjerne Tider tændes;
Naar vil man endeligt engang
For Alvor troe paa, at en Digtets Sang
Ei vinder Værd ved Stoffet, der behandles,
Men ved Behandlingsmaaden; at ved den
Et Liv, der letforgjængeligt gled hen,
Til skjøn og varig Existens forvandles?
Hvi stikler Du med Afmagts Haan paa hiint,
Skjønndt flygtige, skitseerte,
Dog ved poetisk Kraft og mangt et fiint
Af Livet heldigt grebet Træk marqueeerte,
Med Ynde malte Genre-Malerie,

103

☒ Der glædeligt for Kjenderen sig stiller
I næsten alle Heibergs Vaudeviller? -

Hvi kalder Du Figurerne deri
Med uforstandig Haan Portraiter?
Hvad vinder Du derved? Jeg sætter
Et Øieblik, at Du har Ret:
Du er jo vidtbereist; Du kjender,
Det veed jeg, mangt et mesterligt Portrait,
Der steg, en Verden af et Chaos-Net,
Fra Rembrandts, Rubens, Raphaels Palet;
Hvi glæde de og gribe Kunstens Venner?
Forglemte er En og Hver af dem,
De forestille; glemt for længesiden;
Forsvundet deres Arne, deres Hjem;
De kjendes ikke meer, et Rov for Tiden.
Og dog - hvi see vi med Beundring paa
De malte Træk af Individier,
Der maatte næsten uden Spor forgaae?
- Fordi de maledes for alle Tider;
Fordi en reen poetisk Sands
Opfatted' dem poetisk, fastholdt Trækket,
For hvilket, skjøndt det er en ukjendt Mands,
Vor Interesse vorder aldrig svækket.

☒ Du vil ei hænge sammen med Din Tid?
- Vildfarne Digter! viid:

104

☒ Det Folk, Du digter for, erkjender
Ei andre Træk af Menneskets Natur,
Ei andre Lidenskabens Yder-Ender
Ved den dramatisk skildrede Figur,
End dem, Erfaringen og Livet
Ei blot til det, men og til Dig har givet;
Og det betragter utilfreds
Et Træk, der abstrahert ved Theorier,
Ei lever i dets Tids Analogier,
Men overskrider dets Erfarings Kreds.

☒ Desværre, saa vidunderligt forvildes
Begynderne hos Dig om Digt og Sang,
At selv et skjæerpet Øie hildes
I Dine Tanke-Labyrinthers Gang.
Du siger selv, Din Digter-Troesbekjendelse
Er den, at hvad Du ikke paa en Maade
Oplever selv, det er for Dig en Gaade;
Det ligger udenfor Din Digter-Sendelse;
Det er et Evangelium, Du ei
Kan prædike paa Din Apostel-Vei.*)

* 105

☒ Og dog Du troer, »Poetens svage Side
Er, at han hænger sammen med sin Tid.«*)
Forgjæves har jeg anstrengt alt mit Vid;
Hvad Du har meent, det maa vor Herre vide.

☒ Du blev ei blot med begge Dine Fødder
I Tiden hensat, som Du lever i;
Ved tusind hemmelige Rødder
Du selv, Din Tækning og Din Poesie,
Alt hvad der rører sig og lever i
Dit Indre, mægtigt til Din Samtid lænkes;
Løsrivelse fra den kan ikke tænkes.
Du aander i dens Luft; Din Phantasie
Og Din Erfarings-Rigdom næres
Ved Villeder, der svæve Dig forbi;
Din Aand ved disse styrkes og belæres.

- At samle til en fuldendt Harmonie
De spredte Træk, der stridigt mødes,
Og tidt forsvinde hurtigt som de fødes,
Det er, som Digtekunstens Tolk, Din Pligt;
Det være Maalet for Dit bedste Digt!

* 106

⌘ Thi hør mit Raad: foreen med et forstandigt
Og stadigt Hensyn til Din Samtids Tarv
En Kraft, der gaaer fra Slægt til Slægt i Arv,
En Adel ved Correcthed og et mandigt
Og luttret Sprog, et Vid
Og en Besindighed i al Din Id,
En classisk Simpelhed, der peger
Paa reen Bevidsthed i Din Tænkning's Gang,
En Ro i Din Bevægelse, der qvæger
Den Aand, der lytter til Din høie Sang:
Saa kan Du dristigt stole paa, at siden
Dit Værk vil vorde læst af Eftertiden.